

अत्रीगरोशायनमः ॥ वज्रजर्खीं प्रवद्यामि शास्त्रमतानभेदनम्
 दृष्टां भानहीनानां भृष्टां तानवत्तु वाम् । ब्राह्मणात्त्रिप
 वैश्यशृद्धास्यात्याशेवर्णास्तेषां धात्राः प्रधानश्चितिवेदव
 च नान्निरूपितं स्मृतिभिरुक्तम् तत्र चाधमस्मिन्कोशा
 द्विरागानाम् किं जीवः किं देहः किं वर्गाः किं कर्म किं साति:
 किं पारित्यं किं धर्मः किं धार्मिक्यमिति पूर्वविकल्पाः तत्र
 प्रयं संजीवो धात्राश्चित्तेत्तर्हि सर्वस्यापि जनस्य जीव
 स्येकरूपत्वात्समज्जीवो तत्र ब्राह्मणो भवत्येव अन्यद्वद्दे
 हेद्वाद्वर्गाश्चित्तेत्तर्हि ब्राह्मणादिचारागत्पर्यन्तमनु

2

१०॥

स्त्रीगरो शापनमः ॥ पांचिन्त्यामिसततं ममिं धिरका
साप्यन्पमियनिजं सज्जो न्यसतः ॥ अस्मत्कन्ते च
परिनुष्यनि काचिदन्याधिकां चतं च मदनं च इमां च
माच ॥ १ ॥ श्रीरामश्रीकृष्ण वाच गर्हे राधा यज्ञे राधा
राधा प्रक्षेपुज्ञः स्मितां ॥ यत्रत्र स्थिता राधा राधा देह
पतेभ्या ॥ २ ॥ जिभ्या राधा श्रीती राधा राधा नेत्रे ह
रस्थित ॥ सर्वां झापिनी राधा रा ॥ ३ ॥ पूजा राधा ॥ ४ ॥

जिक्षाग्रेग्राधिकान्तमन्त्राग्रेग्राधिकान्तद्वाकरणी ८२
ग्रेग्राधिकाकीर्मनोग्रेग्राधिकामनुः ॥५॥ स्ते
नपटितः स्तो व्रंश्वीराधाप्रीतयेपरस् ॥६॥ प
ट्युपतोभूत्याराधात्मप्रियोभवेत् ॥७॥ २

क

3

तर तथा राधिका भिवन्नने ॥ स्तुतौ राधाप्रिया
रेधक्षाराः ३ ॥ जानेराधागुरोराधात्रिका भेजने
जता ॥ रात्रौ राधारिवराधारा ॥ ४ ॥ माघवर्ष मधुरा
धामर्हेत्यराधिकागुरुः सोन्दर्षसन्तरिराधाराः ॥ ५ ॥
राधारससुधासिधुराधासौभग्यमंजरीराधाप्रिया
इनामुखराः ॥ ६ ॥ राधाकृष्णामिकानित्याकृष्णी
तथा तत्त्वको त्वको धुवम् ॥ यन्त्रवेन्नेत्यरीराधाराः ॥

4

षारांदेहस्य जरा भरणाधर्म दर्शनात् स्मादेहो धात्रिरोनभ
वत्येव पुनर्देहो धात्रिराश्रितिचेत्तहिं प्रित्तमातृशरीरदहना
ते पुत्रारां धृत्त्वादिदेहं संभवस्तस्मादेहो धात्रिरोनभ
वत्येव अन्यच्च वर्गो धात्रिराश्रितिचेत्तहिं धात्रिराः श्वेतवर
र्णः सत्रियोरक्तवर्णः वैद्ययः पीतवर्णः शर्दुः कृष्णवर्णः
एतेषां सर्वे धांवर्णानां धात्रिरावर्णदर्शनात् स्माद्वर्गो धात्रि
स्त्रिरोनभवत्येव अन्यच्च कर्मधात्रिराश्रितिचेत्तहिं धा
त्रिराः श्वेतवर्णः शतवर्णर्णर्णजीवति सत्रिपत्तदद्येव

5

वर्षमंत्रीत्तमनं०

कं ४

श्रीगरोपाध्यनमः॥ पार्वत्युवाच ॥ श्रुतं मप्रादिव्यदे हृदयानं हि महेश्वर ॥ आगमं नि
 र्गमं वैष्णवीजं वीजो दयं तथा ॥ ७॥ समृद्धपेन वीजानां मंत्रोभंत्रस्य संस्कृता ॥ छन्दो ऋषिः
 कल्पभेदो वै दिकेऽप्यथयामिलः ॥ ८॥ धर्मेऽधर्मस्तपात्तानं वित्तानं सविकल्प्य
 कम् ॥ निर्विकल्प्य विभागेन तथा सद्कर्मिरांचयत् ॥ ९॥ भुक्तिसुक्तिप्रकारश्च
 सर्वप्राप्तं प्रसादतः ॥ श्वं वद महेश्वरं संशयं स्मान सेभस ॥ १०॥ इति श्रुत्यादेव देवः पा
 र्ती वचनं हरः ॥ उवाच परमप्रीत्या सर्वं केशानिवारराम ॥ ११॥ ईश्वरउवाच ॥ ११॥
 पार्वति लंहिसर्वस्य वर्जु वर्किव्यवस्तुना ॥ सात्त्विभूतात्मेवासि सर्वस्य जगतः परा
 ॥ १२॥ न संशयं तवासीहतथापि जनहेतवे ॥ श्रीत्रूपि छत्रितसर्वं पुरुषं गतिभिः
 सहृति ॥ १३॥ पार्वत्युवाच ॥ देवदेवजगन्नाप्य वै दिकेतान्त्रिकै इत्यिले ॥ कम्भी
 शिप्रियदेवेशापेन सिद्धिरुत्तमा ॥ १४॥ जप्तेन संस्तुतेनापि मंत्रस्मीली वने
 नहि ॥ तद्वद्यस्य महाभास्त्रदेव कृपांहु त्वाम् मोपरि ॥ १५॥ शिवउवाच ॥ शरा
 व्यतीवत्तस्य वस्तुनः ॥ १६॥

6

१
श्रीगतोश्चायेनमः श्रीमतेरामागुजायनमः अंग्रस्मश्रीहस्ताम्भी
रायरामंत्रस्यश्रीमन्तारायरामस्थिः गायत्रीद्वृद्धः श्रीमन्तारायराम
देवताश्रीवीज्ञात्मिशङ्गिः क्षीकीत्कंहिररामदर्तीः मोक्षार्थंत्रिपेविनि
योगः श्रीमन्तारायरामचरणो अंग्रस्मृद्धाभ्यानमः शरन्नांतर्गतीभ्यां
नमः प्रपद्येमप्यस्ताभ्यानमः श्रीमते अंग्रस्मिकाभ्यानमः तारायराम
यक्षगिर्दिक्षाभ्यानमः तमकरतदकरप्रष्टुभ्यानमः श्रीमन्ताराय
रायरामोऽज्ञानापहृदयायतमः शररामेस्यम्यायसिरस्याहृत
प्रपद्येशक्षेत्रशिवायेद्योष्टश्रीमतेवल्लायकवचायदुर्त ॥ तारा

श्रीपैक्षरात्रेत्रम् भगवतोवत्सेन भगवतोविष्वेत्ता भगवतोत्तेजसा
भगवत्तातकर्मराता भगवद्वाज्ञाया भगवत्तेऽर्थमव्याभरम्
त्रैराजमष्टोत्रसत्तत्त्वाहत्तपिष्यादि श्रम्भुभ्यानमः नमत्त
त्तेनीभ्यानमः नारायरायमध्यमाभ्यानमः ३ अनामीकाम्पो
नमः नमक्षनिष्ठिकाभ्यानमः नारायराकरतत्त्वरप्याभ्या
नमः ११ ज्ञानायत्तद्यायनमः नमः हेत्यायशिरसेस्यात्
नारायरायशत्यशिष्यायेवष्ठ वत्सायकवधायद्वं प्र ।
नमतेजसेनेत्राभ्यां वैष्ठ नारायरायविष्यायस्मायकृठ ।
श्रथभ्यानम् सव्यपाइपशार्वम् श्रितुरितहरद्विरांकुम्भ

यरायपतेजसेतेत्रव्याख्याद्योषट नमोदिया यस्त्रयस्त्र श्रथध्य
 तं ॥ श्रीराम्भानिरन्तमंडपमहा सौवरासिंह तत्त्वे नामाकः लिपि
 तया प्रसन्नत्व इतं तरम्पासमात्मिन्तम् रोहिणा द्वित्तसंवयपक
 जगदाचक्षेतु तन्त्रियं त्यामित्थं कलया मित्तमविमुखोत्तम्भीषा
 नरायरा १११ व्रस्पद्मीमद्दृष्टाक्षरमन्त्रस्पवरिभास्त्रमवासी
 नरायरा २८ ष्ठैवीगायत्री द्युदः ष्ठत्तर्प्याम्बा त्ताभगवान्तश्ची
 प्रन्तरायरो इयता प्ररायोदीजंत्र श्रापशशक्तिः श्रुत्कोवरी
 उदातः स्वरः नीवात्मपरात्मनोः स्वत्यमिभावः स्वयधः ॥

8

ॐ ग्रीगरोशायनमः ॥ न लोकसंपदं हृष्णं व्रमादिसुरवन्दि
तम् शुद्धचत्तानदा तारुक्षमानन्देन धीमता १ तत्त्वं
न्पहताद्वाक्यान्वानार्थं प्रतिपद्यच सौकार्यार्थीर्थं च सं
१ ते पात्नं त्रिसारुप्रतन्यते २ शान्तोदानः कुलीनश्च
विनीतः शुद्धवेषवान् शुद्धचारः सुप्रतिष्ठः शुद्धि
द्वृतः सुवृद्धिमान् ३ आश्रमीध्याननिष्ठश्वमंत्रतं
विशारदः निष्प्रहानुग्रहेशतो गुरुर्वित्यमिधीपते ४ ॥

१

२

दीक्षाविहीनस्यनासि हिन्द चेसद्गतिः तस्मात्सर्वप्र
 यलेन गुहरादिस्तितश्चरोऽत एव अदीतितोपिम
 रोतौ रवं नरकं ब्रजेत् तस्यादीक्षां प्रपत्नेन स
 राकुर्णा च तान्त्रिकारे १० अस्तासाम्यपूजापूजाः २
 तथाच गोतमी वे इदानीं पूर्वकृत्यं च प्रसगात्मय
 यामिते कलाधिकारितां याति भ्रंते यन्माच्च नादि
 एव ११ येन विनोनानात्माः स्यान्नरक्तस्तदाद्य

श्रीगरोशायनमः ॥ नलाकुसपंदहन्दंबमदिसुरवन्दि
 तम् शुचसानदा तारंकुमानन्देनधीमता १ तत्त्वं
 न्पहतादा क्यान्नालाधीप्रतिपयचसोकार्धीर्थव्यतं
 तेपात्तन्वसारः प्रतन्पत्ते २ शान्तोदानाः कुलीनस्वं ?
 विनीतः शुद्धवेषवान् शुद्धवारः सुप्रतिष्ठः शुद्धि
 द्वित्तः सुवृद्धिमान् ३ आश्रमिध्याननिष्ठश्वमंत्रतं
 त्विशारदः निष्ठानुग्रहेशतो गुरुस्तियमिधीपत्ति ४ ॥

१

२

दीर्घाविहीनस्यनसिद्धिर्वचसद्गतिः तस्मात्सर्वप्र
 यलेनगुहरादित्तितश्वरोत्तरैऽन्यदित्तितोपिम
 रामोरैर्खंनरकं व्रजेत् तस्माद्दीर्घात्तांप्रपलेनस
 राकुर्याच्चतान्विकारे १० अस्तासान्वपूजापद्धतिः २
 तपाच्यगौतमीषे इदानींपूर्वकत्यंचप्रसंगात्कर्य
 यासिते कलाधिकारितां यातिमंत्रयन्नाच्चनादि
 एव ११ येजविनोनानसिद्धिः स्यान्नरकंहस्यान्तरे

॥
शान्ताविनीतः शुद्धालाश्रद्धावान् धारराहमः समर्थ
श्वकुलीनस्वप्रादोः सञ्चरितोऽप्ती ५ श्वमादिगुरोऽप्ती
केः श्रिष्ठोऽस्वतिनान्प्यपा गुहताशिष्यतावापितयो
र्वत्सरवात्तः ६ नारदीपे दीहामूलं जपं सर्वदीहामू
लं परंतपः दीहामाश्रित्यनिवसेद्यत्रे कुत्राश्रमेव स
न् ७ अदीद्वितायेकुर्वन्निजपपूजादिकाऽक्रियः
वभवन्निष्ठियेतेषां श्रित्यामुपवीजवत् ८ ददिवि

प्रातः रूपमकृत्तुष्यदेवं भक्तिं तोपजेत् १२ विष्णुते
स्यपूजास्या व्यौचर्हीनापथा क्रिया सन्ध्यपारहि ते
पक्षुनदीतीक्ष्मापुष्यात् १३ तद्यथा व्रात्स्येमुहु
त्तेष्वात्प्राप्य मुक्तस्वापः सर्वसद्वक्षमत्वावर्हितं
वराभापकरं द्विभुजं श्वेतवर्णं श्वेतमात्यनुदेप
नं स्वप्रकाशस्वरूपं स्ववासो रूपयासुरकृपाश
गमासहितं विभाव्य मानसोपचौराराध्यगुह्या

॥ १ ॥

॥ ८ ॥

वर्णमाचरेत् किमात्मनापो न जितान्द्रियो भवेत् ॥८॥ इति सप्तरत्नं सप्ताप्तम् । अपव्याघरलम् अर्थो यो म
 तपानिलं त्रेत्यात्मागो प्राप्तिन्पि शशीनिः स्वचविज्ञेपम छर्लमिदक्रमात् ॥९॥ अर्थागते नित्यम्
 तजिता च प्रिपाच भार्या प्रियवदि तीच वशप्रश्वपुं त्रोऽर्थकरीचविषया वद् तीच लोके षुनुखनि
 तात् ॥१०॥ व्यामेकात्तिविहरितिपितिरुः संप्राप्तुं त्यापदम् । वधक्ते रिपुरागाधसलित्यात्म
 स्याः समुद्गारपि इनीते हिविषो फुतः सुचरितं फः स्प्यान लाभेगुराः लास्ते हिष्यमन्वस्तरिते फ
 रिग्गुलाति दूरारपि ॥११॥ नित्यं द्वे रस्तरशान्तं क्षितिन रविवनं पादपोरस्य शोधम् ॥१२॥ ताना
 मस्यश्रोचं वसनमविनता तु तता मर्द्देजानाम् ॥१३॥ देसं ध्येचापि निद्राविषयन श्रापनं ग्रामहसा
 निरकः स्तोगस्तिवाच्यं रति धनपत्तेः केशावस्यापि तद्भीः ॥१४॥ ब्रह्मापेन कुलावध्यत्वि
 यमितो व्रजारभारद्वारा ॥ विजुष्यते रक्षावतारगत्येष्वतो नहसंकरे उद्गोषेन रुपालयमाशिर्वने

॥ १५ ॥

स्वन्दनघूर्त्यं पवने रत्ना तिस क्लोट्के सिंहांस मप्ररके किल कुले कौषुनित्यासरः मानं ॥
 न रवे कृपः समनुभाकर्त्तुर्कार्णसप्तः ॥ एषाय त्रिविवारताम् शिरां रेषाम् तत्त्वेनमः ॥४॥ एतं
 तीराक्ल न पजन्ति विहाः शुष्कं सरः सारसाः प्रष्पं पर्युषितं सत्रन्ति मधुपारं पंचनालंस्ताः
 निर्द्युंगुसंतजन्ति गणिका भ्रष्ट त्रिपंस्त्रिराः ॥ सर्वकार्णवशाज्जनै भिरमते कृत्याति क्लोव
 व्यभः ॥५॥ विजेन किं वितरां पद्मिना क्लीने किं सेन्यापदिपरोपकृतो न पत्नः किं संगमे
 न तनयो पदिते तर्णायः किं चोवने तविरहे पदित्वा भावाः ॥६॥ स्वर्गः किं पदिव स्वभानि जय
 धूः किं वाविभूष्या विद्यः ॥ लवयं पदिकिं सुधा करकरे पंगाम् गर्भाजिदिः ॥ प्रत्युः किं पदि
 तुर्जने वद् न तिः किं चिकृय द्विष्टायनं शोप्रेदः कर्त्रिकैतनो पदिभवेत् किं क्लवभूषी
 तुहैः ॥७॥ धनेन कृपी न द्वानि पाच्ये वसेन किं पश्च त्रिपत्तवाधते श्रुतेन वियोनव

भित्ताद्यनंकादितः सूर्यो भ्राम्य तिनिस्मेव गजते तद्भेनम्: रम्भो ॥४॥ भ्रोगैरोगभ्रुं कुले चुति भयं वित्ते त
 पात्ताभ्यं पात्तेदेभ्य भयं पत्तेत्तु रापा भयम् ॥ शाश्विवादित्तयं गुलो द्वत्तेभयं कायै क्तान्ताभ्यं
 पं सर्वं वस्तु भ्राम्य तित्तं भुविन्दरां वै राग्य मेवाभ्यम् ॥५॥ श्राप्ति निष्पत्तु कलं कः कुंटकं पद्मनामे पुवति
 क्त्वनिषातः पद्मताकेशजाले अस्त्विज लभ्येष्यं परित्तेन त्यं वै पसि धनविवेको नि विवेकी विधाता ॥५॥
 ॥६॥ श्राप्ति द्विसधूसरो गतित्यैव नाशामिनी सहेविगतवारिजं मुखमनन्तरं स्थाहते ॥ अभुष्टन
 वरायरा: सततहुर्गतः सज्जनो न्त्यां गरागतः रव्यामनस्तिसप्तप्रोत्तानिष्टे ॥७॥ निःत्वावद्धशतं
 यत्तीरथशतं लक्ष्मं कहुलाधिष्ठो लक्ष्मेशः द्वितिपतितिश्वत्रैशतं वां छत्रि वक्त्रेशः एन रिन्द
 तां मुखपतिर्वालं यद्वां छत्रि शत्रुशो वपद्विहित्पदं आश्रात्तद्विष्टो गतः ॥८॥ इत्पद्मत्वं स
 माप्तम् आषाढमात्तेहस्तपत्तेप्रतिपदायां शनिवासौ त्रुत्तमस्त्रित्तगल्लायेन प्रार्मणा

नवरत्नसमाप्तम् ॥०

गोप्ताभन्नः ॥ अंके क्षेत्रे नववस्तुं सूलरूपं
सूर्यं वैष्णवं वर्णं वातात्मा न वैतनी तेव नीति
वैष्णवो नाम दीजि सपति वदनं पातु वो नाम वेदु ॥
खति श्री सदाचान सद च नित पूर्व प्रतिष्ठा नीवृति
ज्ञात्वा लक्ष्मी के लिका पूर्वा सेने के भास्त्रे रूप स्थानि
श्री चमुक नाम सत्त्वा : परयो वृस्य पौत्रस्य पुत्रस्य
परित्रपा री रूपली संसादे षुभं विधि वर के न्या
दिवं जीवी भवेः । गंगं गोपि संगंगा गन्गा कुले
हनुं कृतं गोकुले ॥ ३ ॥ संह पैनलवधी तिसरे
ज्ञाववत्तां इतः तु कुमार कमारहि सुवैष
सूलरूप

न

श्रीकृष्णद्वितीयः श्रीविजापत्रिअव्योगजमुखो नवयाम्बु
 तां गरामाः ॥ वदुरावेद्वद्वरामात्मात्रताः प्रतिदिनं कुश
 लं वरलं कल्पयेः १ वेष्टत गवत मगात्मा भाजित्वे भूति व
 भैः तः हवज्ञित्वा रुक्षिः प्राक्षुलतो रुक्षाना रद्वृज
 ता प्रतिदिनं कुशलं वरकल्पयेः १ नमस्तेव देव वेऽसि
 देवता तां वर्वन्दिते ॥ दधासो पुरात्रीकाजित्राहि ना
 गो गदी श्वन विष्वसु नोऽहं भूमादेवि भूतस्तेश वागतः
 ॥ नमस्तेव विष्वति कर्त्रेव तमहो गत्पुजिते रुक्षरश्च
 विजाशन्ये त्राहिभां रुक्षपूजिते ॥ शनरोपव्यंजन गत्तापे
 त्राहिभां गुरुवत्तले त्राहिभां देव देव वेऽसि त्राहिभां च
 त्तने रुक्षनि भूमानोऽहं भूमादेवि व्याजेव शनरां ॥ ताः ५
 शनराम गत्तदी त्रीवस हाप्तं कुरुम दी रुक्षनि विष्वति त्वं
 त्राहिभां देव व्याजेव भूमान रुक्षकः ५ शनिम व्याजुरो क्रान्ति
 हृष्टम भूमान त्राहिभां गत्त

श्रीगतीशायुनमः ॥ श्रीमत्तिरीठकृष्णलालकुंडलीप
 तकेयूरकंकरा चमर्कृत किंकिरीकात् ॥ भ्राजिमुभा
 लतिलकाद्रम् द्वलकौज्ञभाषा तुलात्परं किमपितत्वम्
 हन्नजाने ॥१॥ वार्वंगुलीप्रसिंहं जुलगुंजमालाद्वं जं
 ग्रीरसंजितपदं ननु पूर्वकामात् ॥ श्रीनन्दमन्दिरगत
 जगदेकनाथात् लक्ष्मात्परं किमपितत्वमहं नजाने
 ॥२॥ उन्नावनालात्पुर्गीतम् नौजर्जीसम् भेरीनन्
 मतरसाद्रसाभृतात् ॥ भल्लानुकंपिलद्वं द्वं ग्रसम
 शीला तुलात्परं तत्त्वमेहं नजाने ॥३॥ यः संयतं तत्त्वम्
 ज्ञातिभिन्नचक्रषङ्कोत्त्वसद्वलसहस्रगतोप्पकारि ॥
 कीर्तकन्दुक इव ब्रजबलभीमिः तुलात्परं किमपिता
 महं नजाने ॥४॥ यो मत्यक इव वराह न दिसिंहरूपं प्र
 वामनं च जमदग्निज कोशलेपम् ॥ धन्त्रहलायुधाद्वं
 नात्मजकाल्किरूपं तुलात्परं किमपितत्वमहं नज
 ॥५॥ धं ब्रह्मकेवि इपुंपुरेषपि धर्मकर्मच शाकि ग
 रेपुर्हर्षचर्दैवम् ॥ कर्त्तारमेव महिलात्मक सादि देव
 तुलात्परं किमपितत्वमहं नजाने ॥६॥

यं भक्त जीवन धनं श्रुतिरात्रिसारं संसार सागर कृप
कर कर्मधारम् ॥ आ छ्रितोक्तुरुमेकमनेकरूपं
कृष्णात्मरं किमपि तत्त्वमहं न जाने ॥ ७ ॥ यदीनवं धुज
नवत्सलभृत्यपालभृत्यार्थाभवतिपातकपात्रनः
किम् ॥ त्यक्ता न्यदेवत मनन्यगतिं ज्ञितार्हं दासेन्द्र
द्विष्मिलत्यहि लहरात् ॥ ८ ॥ इति श्री विष्णु करण
के शरीर वृद्धतं कृष्णात्मकम् ॥ ९ ॥